Informatiemap over

Evelyn Ruiz-Croes

Verzorgd door Biblioteca Nacional,
in het kader van het Kinderboekenfestival 1998

Oranjestad, oktober 1998

Inhoud

Leesbevordering 2

Een schrijver op bezoek 3

Biografie Evelyn Ruiz-Croes 6

Bibliografie Evelyn Ruiz-Croes 7

Fragmenten 8

Leesbevordering op de basisschool

Voor bijna alle schoolvakken, voor het functioneren in de maatschappij en ook voor de persoonlijke ontwikkeling is leesvaardigheid van groot belang. Het is dan ook niet vreemd dat het vak lezen in het basisonderwijs een belangrijke plaats inneemt. Een goede leesmethode is natuurlijk een eerste vereiste om leerlingen leesvaardig te maken. De school kan en moet echter ook een bijdrage leveren aan het bevorderen van de leesbereidheid en de leesmotivatie van kinderen, zodat ze lezen als een plezierige en zinvolle tijdsbesteding gaan zien. Bij kinderen die regelmatig in hun vrije tijd lezen neemt de leesvaardigheid toe en dit heeft weer een gunstige invloed op hun schoolprestaties.
Voor het versterken van de leesmotivatie is een stimulerende en leesvriendelijke situatie op school van groot belang. Eén van de middelen om het lezen te bevorderen is het voorlezen. Voorlezen maakt duidelijk wat er aan boeken te beleven valt, en dat is vooral voor beginnende en aarzelende lezers zeer belangrijk. Het voorgelezene is vaak uitdagender en boeiender dat wat ze technisch aankunnen. Zeker zo belangrijk als het voorlezen is de aanwezigheid van een ruime hoeveelheid gevarieerde boeken: prentenboeken, makkelijk-lezen-boeken, informatieve boeken, etc. De kinderen kunnen hieruit hun eigen keuzes maken, passend bij hun eigen interesses. Kiezen moet geleerd worden, net zo goed als het ontdekken van de eigen interesses.
Op sommige scholen mogen de leerlingen de boeken mee naar huis nemen, op andere scholen mogen ze lezen als er een kwartiertje over is. Nog zinvoller is het als alle leerlingen – niet alleen de snelle – enkele keren per week of zelfs elke dag de gelegenheid krijgen tot 'vrij lezen' uit een zelfgekozen boek.
Om erachter te komen wat dit vrije lezen voor effect heeft, kan de leerkracht een lees- of boekenkring organiseren. Daarin vertellen kinderen over het boek dat ze lezen of gelezen hebben en moeten ze hun waardering ervoor onder woorden brengen. De leraar* kan op deze manier inzicht krijgen in het leesgedrag van zijn leerlingen. Wat vinden ze van een boek? Lezen ze het boek uit of leggen ze het na één hoofdstuk weg? Hoe kan hij kinderen stimuleren verder te gaan of eens een heel ander boek te nemen? Zo'n gesprek over boeken heeft vaak een gunstige uitwerking op klasgenoten. Wanneer een leerling enthousiast over een boek vertelt kan dit de anderen stimuleren dit boek ook te gaan lezen. Nog een laatste punt waar wij op willen wijzen is het grote belang van 'de enthousiaste leraar'. Een leraar die met enthousiasme over boeken praat, graag voorleest en veel over jeugdboeken weet zal de kinderen ongetwijfeld in positieve zin beïnvloeden.

Een schrijver op bezoek

Een manier om het lezen op school te stimuleren die nog niet genoemd is, is het bezoek van een schrijver. Scholen die een schrijver op bezoek hebben gehad merken dat diens boeken meer uitgeleend worden.
De komst van een auteur biedt bij uitstek een gelegenheid om de inhoud van boeken en de leesbeleving centraal te stellen. Het is een welkome aanvulling op het gangbare leesonderwijs, dat nog steeds een sterk accent legt op het decoderen, verklanken en begrijpen van teksten.
Een bezoek van een schrijver kan niet alleen stimuleren tot lezen, maar ook tot schrijven. Schrijvers blijken ook maar 'gewone' mensen te zijn en ook bij hen gaat het schrijven niet vanzelf. Vaak komen leerlingen na afloop van een bezoek naar de schrijver toe om over hun eigen schrijfambities te praten.
Scholen zijn natuurlijk niet de enige instellingen die schrijvers uitnodigen. Zeer veel bibliotheken, (kinder-)boekwinkels en overkoepelende instanties als een Stichting Kunstzinnige Vorming of een Culturele Raad nodigen met een zekere regelmaat jeugdboekenauteurs uit. Steeds vaker werken de verschillende instellingen samen.

'Wij organiseren dit soort activiteiten in de eerste plaats omdat het ons er alles aan gelegen is het jeugdboek te promoten. We spannen soms met de bibliotheek en scholen samen om de kinderen leesplezier bij te brengen. Bovendien is het belangrijk dat de kinderen weten wat er aan boeken bestaat, zowel aan fictie als aan non-fictie. Het economisch motief komt voor ons op de tweede plaats. Hopelijk leidt het één tot het ander.' – **Bernique Touw**, Boekhandel Broekhuis, Enschede

De bibliotheek kan ervoor zorgen dat er voldoende boeken van de schrijver in de school aanwezig zijn voordat hij komt. Ook kan een school bij de (kinder-) boekwinkel informatie krijgen over de nieuwste kinderboeken en bijvoorbeeld samen met de boekwinkel een schrijver uitnodigen die in de belangstelling staat, bijvoorbeeld omdat hij een Gouden Griffel of de Prijs van de Nederlandse Kinderjury heeft gewonnen. Wanneer de verschillende instellingen allemaal een deel van de kosten voor hun rekening nemen kunnen deze gespreid worden.

'Ik denk dat het bezoek van een schrijver een onderdeel is van bibliotheekwerk, van boekpromotie. Zo'n bezoek kan veel effect hebben. Zo hadden we een keer Miek Dorrestein uitgenodigd op een LHNO-school. De leerlingen waren niet te bewegen om van tevoren iets van haar te lezen, zelfs niet als ze in ruil daarvoor geen huiswerk hoefden te maken. Toch zaten ze tijdens het bezoek met open mond te luisteren en kwamen ze de dag erna allemaal voor de boeken van Miek Dorrestein.' – **Henriëtte Maurer**, bibliotheek Hoogerheide

De voorbereiding van een bezoek op een basisschool

Het succes van een activiteit waarbij een kinderboekenschrijver betrokken is hangt grotendeels af van de voorbereiding. Het is weinig zinvol om een schrijver klassen op school of in de bibliotheek te laten bezoeken wanneer de kinderen zijn werk niet kennen. Heel anders is het als de kinderen boeken van de schrijver gelezen hebben en al het één en ander over zijn leven weten. De leerlingen, leerkrachten en - indien school en bibliotheek samenwerken - bibliotheekmedewerkers leven naar het bezoek van de schrijver toe.

'Alles valt of staat bij een goede voorbereiding. Het gaat er niet om hoeveel boeken de kinderen van je lezen. wel is het belangrijk dat er van tevoren over je boeken gepraat wordt. dat er ervaringen worden uitgewisseld. Op die manier is er al een discussie op gang gekomen voordat je langskomt. Een goede voorbereiding kan echter niet garanderen dat het tussen de schrijver en de klas klikt. Dit houdt het voor de schrijver ook spannend.' - **Thea Dubelaar**, schrijfster

---

De voorbereiding heeft ook invloed op het soort vragen dat gesteld wordt. Wanneer de kinderen het werk van de schrijver niet kennen zullen de vragen tamelijk oppervlakkig zijn, bijvoorbeeld 'Wat was je eerste boek?', 'Ben je getrouwd?' of 'Hoe wordt je schrijver?' Vragen die dieper gaan, zoals 'Waarom schrijf je zo vaak over eenzame kinderen?' kunnen niet gesteld worden als de kinderen de boeken van de schrijver niet gelezen hebben. Bovendien zijn dit nu net de vragen waar alleen de schrijver antwoord op kan geven.
De komst van de schrijver kan aangekondigd worden in de klas en verder door middel van posters, door een kleine tentoonstelling of een berichtje - eventueel met een foto - in de schoolkrant. U kunt posters opvragen bij de uitgeverij of - indien de uitgeverij die niet kan leveren - zelf posters maken. Foto's kunt u bestellen bij de uitgeverij of bij SSS.
De boeken kunnen circuleren in de klas en er kan uit voorgelezen worden. Het is raadzaam contact op te nemen met de openbare bibliotheek. De bibliotheek kan ervoor zorgen dat er voldoende boeken van de schrijver in de school aanwezig zijn.

Het bezoek kan natuurlijk ook nog op andere manieren worden voorbereid. Zo kunnen de kinderen onder begeleiding van de leerkracht gedichten, verhalen en tekeningen maken naar aanleiding van het werk van de schrijver of los daarvan. De teksten hoeven natuurlijk niet met een pen of stift geschreven te worden. U kunt ook denken aan stempels of een schrijfmachine. Voor wat betreft de tekeningen of andere vormen van creatieve expressie kunt u overwegen om samen te werken met de leraar tekenen of handenarbeid. Van de teksten en tekeningen kunnen eenvoudige boekjes worden gemaakt. Elk kind kan zijn eigen boekje maken. Een andere mogelijkheid is een 'klasseboek'. Van de tekeningen en teksten kan één boek worden samengesteld. Wanneer het de bedoeling is dat elk kind zo'n klasseboek krijgt, kunnen de teksten en tekeningen gekopieerd worden.

Verder kunt u een drukkerij, zetterij of uitgeverij in de buurt vragen of u met een groep kinderen rondgeleid kan worden in het bedrijf. Wanneer dat niet mogelijk is kan een uitgever, zetter of drukker misschien op school vertellen over zijn vak.
Tenslotte kunt u videofilms vertonen over het maken van boeken

Publicaties over boeken en schrijvers

Een bezoek van een schrijver is op zichzelf natuurlijk een hele gebeurtenis, maar echt effect heeft zo'n bezoek pas als er van tevoren en achteraf met boeken van de schrijver – en van andere schrijvers – is gewerkt en als het tot lezen leidt. Het is van groot belang dat leraren op de hoogte blijven van de nieuwe boeken en ook van de nieuwe methodes om leesboeken in het onderwijs te integreren. Hieronder vindt u een – beknopte – lijst publicaties over jeugdboeken, schrijvers en het werken met leesboeken op school, gerangschikt naar onderwerp. De genoemde boeken zijn verkrijgbaar in de boekhandel.

Het werken met leesboeken op school

Tom Baudoin e.a. *Jeugdliteratuur voor de beroepspraktijk. Een leergang voor het HBO*, Wolters-Noordhoff, 1990. Dit boek is weliswaar bedoeld voor HBO-opleidingen, maar biedt ook voor leraren met de nodige praktijkervaring nuttige informatie over onder andere vertellen, voorlezen, het kiezen van een verhaal, beoordeling en selectie en het peilen van de leesbelangstelling.

Annerieke Freeman-Smulders. *Leren lezen is niet genoeg*, Meulenhoff Educatief, 1990. Annerieke Freeman houdt een pleidooi voor het zelfstandig stillezen in het onderwijs en gaat onder meer in op de relatie tussen leesmotivatie en leesvaardigheid. Ruime aandacht wordt besteed aan het 'lezen als liefhebberij', leesbevordering in de praktijk, de boekenkring en de rol van ouders en de bibliotheek.

Annerieke Freeman en Huub Lamers. *Kijken naar boeken*, LOKY, 1986. In dit lespakket is te lezen hoe je kinderen kunt leren om een bewustere boekenkeuze te maken, bijvoorbeeld door behalve op de omslag te letten op de titel en de flaptekst. Veel kinderen kiezen een boek namelijk na een vluchtige blik op de omslag. Bij de Landelijke Bibliotheek Centrale kunt u – via de bibliotheek – een koffer bestellen met losse omslagen en ander materiaal. Het project is bestemd voor leerlingen uit de bovenbouw van de basisschool en de onderbouw van LBO en MAVO.

Marjan Werts. *Leesonderwijs in kaart gebracht*, SLO, 1986. In dit boek vindt u informatie over het vrije lezen op school.

Jeugdliteratuur

Harry Bekkering e.a. *De hele Bibelebontse berg*, Querido, 1989. Wie geïnteresseerd is in de geschiedenis van het kinderboek in Nederland en Vlaanderen van de Middeleeuwen tot nu vindt een schat aan informatie in *De hele Bibelebontse berg*. In het boek staan onder meer hoofdstukken over sprookjes, ABC-boeken en moralistische kinderboeken.

Boek en jeugd-gids, NBLC/CPNB. Verschijnt jaarlijks. Voor wie bij wil blijven op het gebied van de jeugdliteratuur is de *Boek en jeugd*-gids welhaast onmisbaar. In deze uiterst bruikbare gids vindt u informatie over ca. 2000 verkrijgbare titels. Onder elke titel vindt u een korte inhoudsopgave, een beoordeling en een aanduiding van de leeftijdsgroep waarvoor het boek geschikt is. De boeken zijn ingedeeld naar leeftijd, naar soort (makkelijk-lezen, prentenboeken, verhalen etc.) en naar thema ('planten en dieren', 'uitvinden en onderzoeken', etc.). Achterin vindt u een index op thema. Wanneer u boeken zoekt rond een bepaald thema (bijvoorbeeld 'vriendschap' of 'handicaps') kunt u ze via de index vinden. Tenslotte bevat de gids een aantal titels (met korte samenvattingen) van publicaties die gaan over jeugdboeken, schrijvers, taaldrukken, radio- en tv-programma's voor kinderen en over leesbevordering. Verder bevat de *Boek en jeugd*-gids een overzicht van de literaire prijzen en van instellingen die zich bezig houden met jeugdliteratuur.

Boekenmolen voor de jeugd. CPNB (verschijnt jaarlijks). Deze gids verschijnt de Kinderboekenweek. Behalve een groot aantal advertenties van uitgevers v hun nieuwste boeken vindt u in de gids informatie over de winnaars van de Griffels en Penselen, het thema van de Kinderboekenweek en over de Landel Kinderjury. De Boekenmolen is gratis te verkrijgen in de boekhandel.

Rindert Kromhout. *Van grauwe griffel tot gouden gniffel*, Gooi en Sticht, 198 Een bundel van zo'n tweehonderd recensies die eerder in de Volkskrant versc nen. Met achterin registers op auteursnaam, illustrator en trefwoord.

Joke Linders-Nouwens e.a. *Over kinderboeken*, Teleac/NBLC, 1986. In dit boe krijgt u een helder overzicht van de soorten kinderboeken die er zijn (prente boeken, sprookjes, informatieve boeken, strips, makkelijk-lezen-boeken) en vindt u onder meer informatie over het beoordelen van kinderboeken, litera prijzen en jeugdtijdschriften. *Over kinderboeken* kunt u bestellen bij het NBI (zie boven).

Anne de Vries. *Wat heten goede kinderboeken*, Querido, 1989. Een overzicht v de opvatttingen over jeugdliteratuur sinds 1880.

Schrijvers

Joke Linders e.a.(red.) *Lexicon van de jeugdliteratuur*. Samsom Uitgeverij/ Wolters-Noordhoff. In deze losbladige gids vindt u informatie over een groot aantal binnen- en buitenlandse schrijvers van vroeger en nu. Verder vindt u i het lexicon hoofdstukken over bijzondere onderwerpen als 'Kinderboekwinkel en 'Boekpromotie op school'.

Marita de Sterck (red.) *Schrijver gezocht*, Lannoo/Van Holkema en Warendorf, 1989). Dit naslagwerk bevat informatie over zo'n 150 Vlaamse en Nederlandse auteurs die geschreven hebben voor kinderen van negen jaar en ouder. Verder vindt u in *Schrijver gezocht* korte artikelen over algemene onderwerpen, zoals 'detectives', 'oorlogsverhalen' en 'griezelverhalen'. Het naslagwerk is bedoeld voor volwassenen en kinderen vanaf tien jaar.

Zelf schrijven en illustreren

Wie zelf boekjes wil maken heeft veel aan het volgende boek: *Taaldrukken: verder dan zeggen en schrijven*, Bekadidakt, 1987). Naast allerle praktische tips (bijvoorbeeld: 'Wat kun je met stempels en sjablonen doen?') zijn er in dit boek schrijf- en tekenopdrachten opgenomen, zoals een doorgeef tekening, een elfje en een rondeel.

Boeken over boeken (voor kinderen)

Aliki. *Hoe een boek gemaakt wordt*, De Vries-Brouwers, 1986. Het gehele produktieproces van een boek wordt op heldere wijze in dit boek beschreven e uitgebeeld. Geschikt voor kinderen vanaf 10 jaar.

Anthony Browne. *Ik hou van boeken*, Gottmer, 1989. Een vrolijk aapje dat dol op boeken, laat dat zien door Roodkapje, Batman of een zeerover te zijn. Zo komen allerlei soorten boeken aan bod. Vanaf 5 jaar.

Henri van Daele. *Hoe groeit een boek?* Altiora, 1989. Eenvoudig, helder boek over de boekdrukkunst en de weg die een boek aflegt. Vanaf 9 jaar.

Een boek of ik schiet, Ploegsma, 1989. Een bundel verhalen, gedichten en biografietjes van Ploegsma-auteurs, zoals Koos Meinderts, Simone Kramer en

Evelyn Ruiz-Croes

Evelyn Croes (Aruba, 1955) volgde na haar middelbare school een opleiding voor onderwijzeres. Later heeft ze ook haar derdegraads Papiamento behaald. Tot 1986 heeft ze les gegeven in het basisonderwijs en in het speciaal onderwijs. Ter inleiding van thema's voor godsdienstlessen schreef ze twintig korte verhalen.

Behalve werkzaam in het onderwijs, was ze ook lid van diverse werkgroepen, zoals de werkgroep Sina Lesa, die leesmethodes in het Papiamento ontwikkelde voor speciaal onderwijs, en de werkgroep Mediles waarin taalmethodes in het Papiamento werden ontwikkeld voor het speciaal onderwijs.

Naast diverse korte verhalen, ondermeer gepubliceerd in *Bon Dia Muchanan*, heeft Evelyn Ruiz-Croes twee kinderboeken vertaald in het Papiamento: *E bestia di buki* (naar *Het bereboek* van Etienne Bruneel) en *E indjan chikito* (naar *David's little indian* van Margaret Wise-Brown).

In 1997 heeft Ruiz-Croes *Epa...un strea* geschreven: een boekje waarin op eenvoudige wijze de geschiedenis en betekenis van de Arubaanse vlag wordt uitgelegd.

Bibliografie Evelyn Ruiz-Croes

E bestia di buki - 1987 (naar *Het bereboek* van Etienne Bruneel)

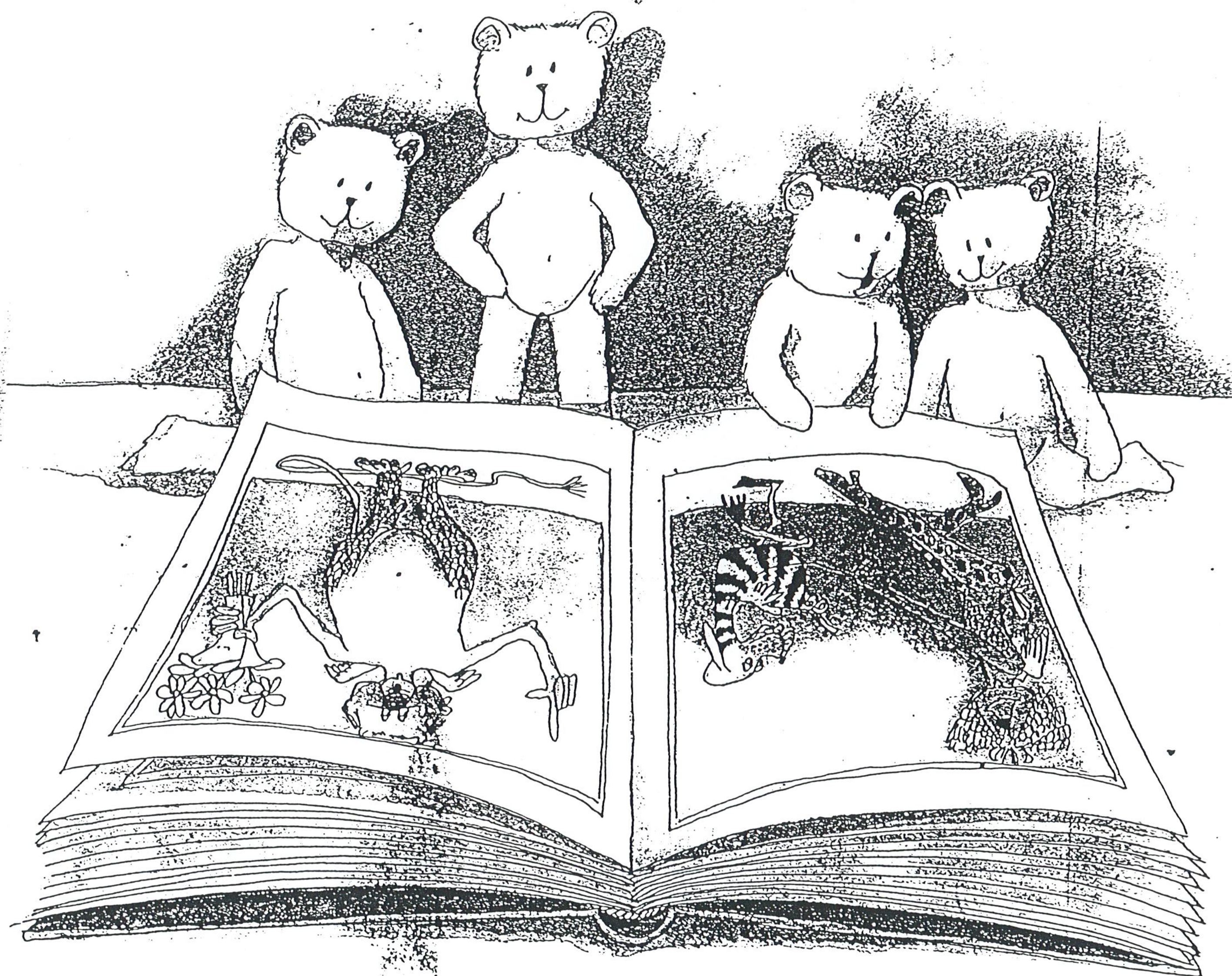
E indjan chikito - 1994 (naar *David's little indian* van Irene Goede)

Epa...un strea - 1997

E BESTIA DI BUKI

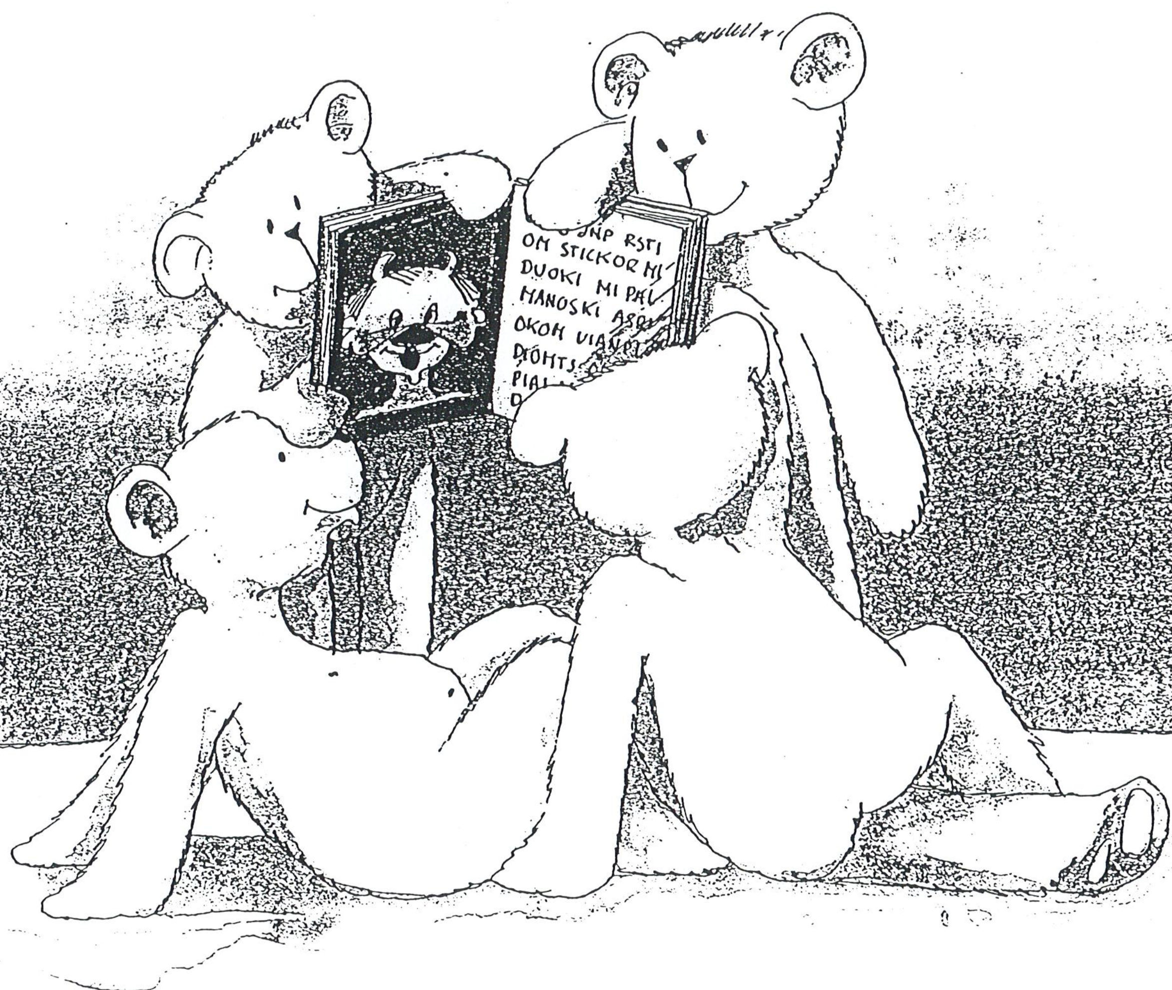
Etienne Bruneel

Pa e cuatro bernan chikito buki no tawata nada straño.
Te die cu... Papa Ber a trese un regalo, un buki mará cu un sinta.
Un buki pa mira y conta tocante ternura y amistad, fantasía y amor pa buki.

ISBN 90 6252 968

Mésora e bernan ta sinta den un huki,
purá pa mira ta kico tin den e buki.
"Ai mi mama, mira un cara!"
"E ta parse un mònster, un fantasma!"
"Waaa! Mi kièr sa c'e ta move, e ta sali!"
"Ui! Mira con su wowonan ta wak mi."

Irene Goede

E indjan chikito

"Ayera tawata e dia cu e prome noot a cay tor di palo."

David ta bira bon amigo di e indjan chikito. Tur caminda e ta hib'e, sin cu ningun hende sa.

E indjan no ta papia mucho. E ta djis wak ki dia ta. E ta gusta e dianan. Nan ta bin y bay.
Y cada dia ta diferente.

Epa... un strea!

J

skirbi pa Evelyn Ruiz-Croes
cu pintura di Sidney Gunsam

902.6
ruiz

CHARUBA

Bo ta mir'e?

Rondona di blauw,
manera lama Caribe.

Compaña pa dos strepi geel,
geel di flor di aloe,
color di wanglo y di kibrahacha.

Hunto nan ta forma
BANDERA DI PAIS ARUBA.

